

Opetussuunnitelman arvopohja ja tuntijako

Outi Rinne 16.3.2016

Perusopetuksen ohjausjärjestelmä (1.1)

Perusopetuksen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle.

Ohjausjärjestelmän normiosan muodostavat:

1. perusopetuslaki ja –asetus
2. valtioneuvoston asetukset
3. opetussuunnitelman perusteet
4. paikallinen opetussuunnitelma ja siihen perustuvat lukuvuosisuunnitelmat.

Opetussuunnitelman lainsäädännöllinen pohja

- Opetussuunnitelman perusteet laaditaan **perusopetuslain ja -asetuksen sekä tavoitteet ja tuntijaon määrittävän valtioneuvoston asetuksen pohjalta.**
- Em. lait ja asetukset ovat: Perusopetuslaki (628/1998), perusopetusasetus (852/1998), valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) ja valtioneuvoston asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (423/2012)
- **Perusteasiakirja on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaisesti paikallinen opetussuunnitelma valmistellaan.**

Opetussuunnitelman perusteet

- tukevat ja ohjaavat opetuksen järjestämistä ja koulutyötä
- **edistävät yhtenäisen perusopetuksen yhdenvertaista toteutumista**
- sisältävät tavoitteita ja sisältöjä koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä
- sisältää tarpeellisilta osin myös viittauksia lainsäädäntöön, johon perusteissa määrättävät asiat perustuvat
- Perusteet jakautuvat yleiseen osaan (luvut 1-12) ja oppiainekohtaiseen osaan (luvut 13-15)
- Yleisen osan aiheita ovat mm. opetussuunnitelman merkitys, perusopetuksen tehtävät, yleissivistys, toimintakulttuuri, koulutyön järjestäminen, oppimisen arviointi, oppimisen ja koulunkäynnin tuki, oppilashuolto, kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset, kaksikielinen opetus ja valinnaisuus.

Paikallinen opetussuunnitelma

(1.1; 1.2; 1.3; 1.4)

Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä.

- Se on strateginen ja pedagoginen työkalu, joka linjaa opetuksen järjestäjän toimintaa sekä koulujen työtä.
- Siinä täydennetään ja painotetaan opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä tavoitteita, toimintaa ohjaavia linjauksia, keskeisiä sisältöjä ja muita opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja paikallisesta näkökulmasta.
- **Koulun lukuvuosisuunnitelmalla** täsmennetään, miten opetussuunnitelmaa toteutetaan kussakin koulussa lukuvuoden aikana.

Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet (2.1)

- **Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain** mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.
- **YK:n lapsen oikeuksien sopimus** antaa perusopetukselle oikeudellisen perustan. Sopimuksen mukaan lasten kanssa ja lasten hyväksi työskenteleviä velvoittavat sopimuksen yleisperiaatteet, jotka ovat yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys, lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus suojeluun, huolenpitoon ja kehittymiseen sekä lapsen oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen.

Perusopetusta koskevia periaatteita (2.2)

- Perusopetus rakentuu **elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle**.
- Perusopetus edistää **hyvinvointia, demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa**.
- **Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate** ohjaavat perusopetuksen kehittämistä.
- Perusopetuksen tehtävä on osaltaan **ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä**
- Perusopetusta kehitetään **inkluusioperiaatteen** mukaisesti
- Opetus edistää osaltaan **taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa**.
- Opetus on oppilaita **uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamaton**.

Paikallinen tuntijako

- Opetuksen järjestäjä päättää, **miten opetustunnit jaetaan vuosiluokittain yhteisten oppiaineiden, taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien sekä oppilaalle valinnaisten aineiden kesken valtioneuvoston asetuksen edellyttämällä tavalla** (Valtioneuvoston asetus 422/2012)
- Opetuksen järjestäjä päättää, mitkä ovat opetuksen **mahdolliset painotukset** ja miten ne toteutetaan; miten painotus näkyy tuntijaossa (1.4)
- Eri koulumuotojen rehtoreista koostunut tuntijakotyöryhmä on työskennellyt syksyllä 2014 ja kuullut prosessin aikana kouluja, Lasten parlamenttia, Nuorisovaltuustoa, Turvarya, Hem och skola ry:tä ja Turun opettajien ammattiyhdistystä. Tällöin tehtiin minimituntijaon 222 mukainen esitys oppituntien jakautumisesta oppiaineiden kesken.
- Yläkoulujen rehtoreista koostunut työryhmä tarkensi esitystä keväällä 2015 vuosiluokkien 7-9 osalta.

Turun tuntijakotyöryhmän esitys valinnaisaineista

Taide- ja taitoaineiden valinnaisia aineita on valtioneuvoston tuntijakoasetuksessa osoitettu vuosiluokille 1-6 6 h ja vuosiluokille 7-9 5 h ja ne voidaan kuntakohtaisesti päättää joko oppilaille yhteisiksi tai oppilaan valittaviksi.

- Esityksessä on sijoitettu taide- ja taitoaineiden valinnaisista aineista kaikille yhteisiksi aineiksi **1 h liikuntaan** (3. lk.) ja **4 h käsityöhön** (lk.t 4-7 1 h/vuosil-lk.). Tällöin on jätetty koulujen itsensä kiinteästi sijoitettaviksi tai oppilaille valittaviksi taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja 3., 8. ja 9. luokille 2 h kullekin

Valinnaisia aineita on valtioneuvoston tuntijakoasetuksessa osoitettu vuosiluokille 1-9 yht. 9 h.

- Esityksessä on sijoitettu oppilaan valittavaksi tarkoitetut valinnaisainetunnit vuosiluokille 4,5 ja 6 (1 h kullekin) sekä vuosiluokille 8 ja 9 (3 h kummallekin).
- **Kummankin em. valinnaisaineryhmän tunteja voidaan tarvittaessa käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.** (Opetussuunnitelman perusteet, luvut 12.1 ja 12.2.)

Tuntijakotyöryhmän linjauksia

(työryhmän raportista)

- Työryhmä on ensisijaisesti ottanut huomioon pedagogiset lähtökohdat
- Kouluille on haluttu antaa mahdollisuus profiloitua mahdollisimman suurella valinnaisuudella. Valinnaisten aineiden tuntien sijoittamisella luokille 4.- 6. haluttiin tukea erikoisluokkia ja antaa kouluille mahdollisuus itse painottaa opetusta haluamallaan tavalla
- Äidinkielen opetusta on painotettu varhaisille vuosiluokille. Tuntien sijoittelussa on otettu huomioon yhdysluokkaopetus.
- A1-kielen lisäviikkotunti on 5. luokalla, koska oppilaan kyky oppia vierasta kieltä on silloin parempi kuin luokilla 3.-4.
- Tuntijaolla on pyritty mahdollisimman suureen yhtenäisyyteen, jotta koulun vaihtaminen ei tuottaisi hankaluutta.

A2-kielen tunnintuntijaossa (12.3)

- Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kieli) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia.
- Turussa oppitunteja on vuosiluokilla 4-9 kullakin 2h.
- Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja.
- Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielelle varatut vuosiviikkotunnit.
- Keväällä 2015 on päätetty, että A2-kieliin käytetään valinnaistunteja kaikilla vuosiluokilla. Tästä seuraa, että vuosiluokilla 4-6 ei olisi lainkaan muita valinnaistunteja kielen valinneille. Vuosiluokalla 7 ei ole valinnaistunteja kenellekään. Siksi olisi hyvä päättää, että **luokilla 4-7 käytetään muun tuntijaon ulkopuolisia tunteja ja luokilla 8-9 valinnaisainetunteja** ja vain poikkeustapauksessa tuntijaon ulkopuolisia tunteja.

Valtioneuvoston asetus 422/2012

Aine	Vuosiluokka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht.	
Äidinkieli ja kirjallisuus		14			18				10		42	
A1-kieli		-----				9			7		16	
B1-kieli		-----						2		4		6
Matematiikka		6			15				11		32	
Ympäristöoppi		4			10							
Biologia ja maantieto ¹									7			
Fysiikka ja kemia ¹									7			
Terveystieto ¹									3			
<i>Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä</i>					14				17		31	
Uskonto/Elämänkatsomustieto		2			5				3		10	
Historia ja yhteiskuntaoppi ²		-----				5			7		12	
Musiikki		2			4				2		8	
Kuvataide		2			5				2		9	
Käsityö		4			5				2		11	
Liikunta		4			9				7		20	
Kotitalous		-----								3		3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset					6				5		11	
<i>Taide- ja taitoaineet yhteensä</i>											62	
Oppilaanohjaus		-----								2		2
Valinnaiset aineet						9					9	
Vähimmäistuntimäärä yhteensä											222	
(Vapaaehtoinen A2-kieli) ³		-----						(12)				(12)
(Vapaaehtoinen B2-kieli) ³		-----								(4)		(4)
-- = Oppiainetta voidaan opettaa asianomaisilla vuosiluokilla, jos opetussuunnitelmassa niin määrätään												
¹ Ainetta opetetaan osana ympäristöopin opetusta integroidusti vuosiluokilla 1–6.												
² Yhteiskuntaoppia opetetaan vuosiluokilla 4–6 vähintään 2 vuosiviikkotunti ja vuosiluokilla 7–9 vähintään 3 vuosiviikkotuntia.												
³ Oppilas voi kielestä riippuen opiskella vapaaehtoista A2-kieltä joko valinnaisena aineena tai B1-kielen sijasta opetettavana yhteisenä aineena. Oppilas voi opiskella B2-kieltä valinnaisena aineena. Vaihtoehtoisesti vapaaehtoiset A2- ja B2-kielet voidaan järjestää perusopetuksen tuntijaon vähimmäistuntimäärän ylittävänä opetuksena, jolloin niiden opetusta ei voida järjestää käyttäen tässä pykälässä määriteltyjä valinnaisien aineiden tai B1-kielen kaikille yhteistä vähimmäistuntimäärää. Kielestä riippuen oppilaalle opetetaan tällöin B1-kieltä tai sen sijasta valittavia valinnaisia aineita. Vähimmäistuntimäärän ylittävänä opetuksena A2-kieltä opiskelevan oppilaan kokonaistuntimäärä olisi yhteensä vähintään 234 vuosiviikkotuntia ja B2-kielen valinneen oppilaan yhteensä vähintään 226 vuosiviikkotuntia. Vähimmäistuntimäärän ylittävänä opetuksena sekä A2- että B2-kieltä opiskelevan kokonaistuntimäärä perusopetuksen aikana olisi yhteensä vähintään 238 vuosiviikkotuntia.												

PERUSOPETUKSEN TUNTIJAKO

29.4.2015

Aine	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	yhteensä
äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	5	4	4	3	3	4	42
A1-kieli			2	2	3	2	2	2	3	16
B1-kieli						2	2	1	1	6
matematiikka	3	3	3	4	4	4	3	4	4	32
ympäristöoppi	2	2	2	3	3	2				14
biologia, maantieto ¹							2	2	3	7
fysiikka, kemia ²							2	3	2	7
terveystieto							0,5	1,5	1	3
Ympäristö- ja luonnontieteet yhteensä										31
uskonto, et	1	1	1	1	2	1	1	1	1	10
historia ja yhteisk.o. ³				1	2	2	2	2	3	12
musiikki	1	1	1	1	1	1	1	1		8
kuvataide	1	1	1	1	1	2	2			9
käsityö	2	2	2	2	2	2	3			15
liikunta	2	2	3	3	2	2	2	3	2	21
kotitalous							3			3
taito- ja taide/valinn. ⁴			2					2	2	6
Taito- ja taideaineet yhteensä										62
oppilaanohjaus ⁵							0,5	0,5	1	2
valinnaiset aineet ⁶				1	1	1		3	3	9
Vähimmäistuntimäärä yhteensä										222
vapaaehto. A2-kieli ⁷				2	2	2	2	2	2	12
valinnainen B2-kieli ⁸								2	2	0
tunteja yhteensä ⁹	19	19	22	24	25	25	29	29	30	222
minimituntimäärät	19	19	22	24	25	25	29	29	30	222

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
----	----	----	----	----	----	----	----	----

Kiitos!